

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

„Erasmus+“ KA1 projektas „Sėkminga jaunimo mokykla: efektyvus specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymas ir klasės valdymas“ Nr. 2019-1-LT01-KA101-060296.

Menas kaip terapija: kaip atliepti individualius mokinių poreikius?

Igyvendinant „Erasmus+“ KA1 projektą „Sėkminga jaunimo mokykla: efektyvus specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymas ir klasės valdymas“ Nr. 2019-1-LT01-KA101-060296 aštuoni „Gijos“ jaunimo mokyklos mokytojai tobulinosi, kėlė kvalifikaciją, sėmėsi teorinės ir praktinės patirties įvairiose Europos šalyse.

2021 metų rugsėjo 20–26 dienomis Vilniaus „Gijos“ jaunimo mokyklos pedagogės Daiva Ūkelytė – Daibasoglu ir Jolanta Galinienė dalyvavo šešias dienas trukusiuose mokymuose „Dailės terapija individualių poreikių turintiems vaikams“, kurie vyko „Europass“ mokytojų akademijoje, Florencijoje, Italijoje.

Šie kursai buvo skirti mokytojams bei įvairiems specialistams, dirbantiems su individualių poreikių turinčiais vaikais tam, kad jie galėtų plačiau susipažinti. Įgyti naujų žinių apie inovatyvius mokymo metodus, pasidalintų patirtimi, darbo įgūdžiais, bei galėtų juos pritaikyti tolimesniame savo darbe.

Šiuose mokymuose taip pat dalyvavo ir pedagogai bei kiti specialistai iš Lenkijos ir Estijos, tad turėjome galimybę dalintis patirtimi, spręsti kaip galima tobulėti su kolegomis iš įvairių Europos šalių.

Kursai buvo suskirstyti į teorinius ir praktinius užsiėmimus. Tad išklausę teorinę dalį turėjome galimybę išbandyti įvairius darbo metodus praktiškai.

Kasdieninis nuotaikos įsivertinimas

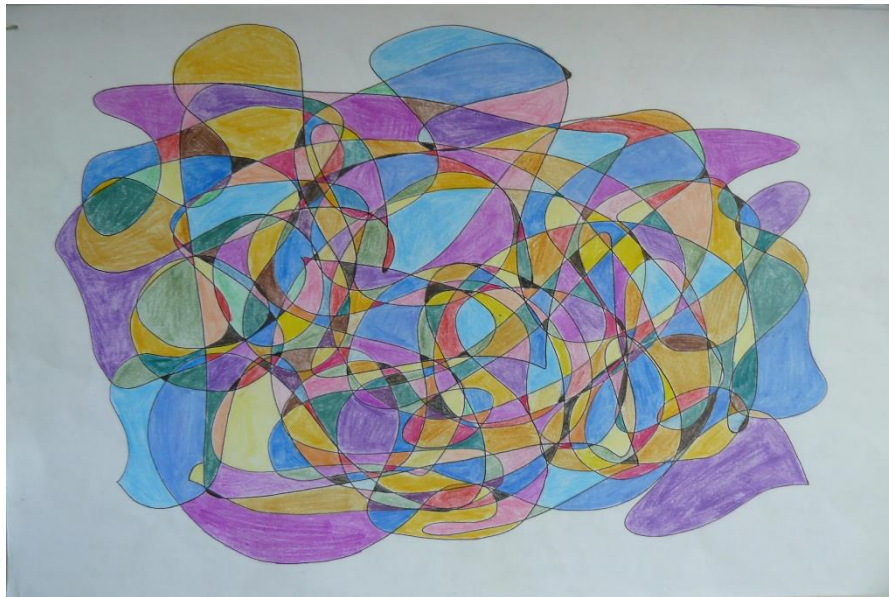

Meno terapija Rožių sode

Fraktalų piešimas – Kelias į save per spalvas ir formas!

Pagrindinis fraktalų piešimo tikslas – piešiant ir spalvinant elementarų, kiekvienam prieinamą piešinį susijungti su savo pasauline, emocines per intuityviai atėjusių spalvų ir formų prizmę ištraukti iš jos informaciją apie savo, psichologines problemas iš praeities, dabarties ir net ateities tam, kad jas galima būtų įvardinti, pripažinti, ir, svarbiausia – savarankiškai spręsti ir koreguoti per fraktalinį piešinį bei spalvinimą.

Refleksija

Norėtume pasidalinti su visais tomis žiniomis, kurias įgijome mokymuose

Dailės terapija

Dailės terapija gali būti taikoma labai įvairiai-vaikams ir suaugusiems, specialiųjų poreikių asmenims, psichikos ligoniams, priklausomybių turintiems, ieškančioms darbuotojų efektyvumo bei motyvacijos skatinimo būdų, krizių ir stichinių nelaimių ištiktiems ir t.t. Kiekvienu atveju dailės terapijos metodai ir priemonės taikomos siekiant konkrečiai klientų grupei svarbių tikslų.

Muziejus – menas – terapija

Muziejuje stebėti kitų menininkų kūrinius ir surasti paveikslus kuriuose pavaizduotas, pvz.: laikrodis. Tokia terapija labai tinka turintiems autizmo spektro sutrikimų, vaikams, kuriems sunkiau sekasi sukaupti dėmesį.

Dailės terapija gali būti puiki priemonė emociniam intelektui ugdyti. Tai jungtis, padedanti vaikams atrasti formas, kaip jaustis geriau, pažinti save ir kitus, išmokti kūrybiškai taikyti emocinio elgesio modelius, kurie jiems padėtų socialiai prisitaikyti. Dailės terapija ypač tinka įvairių raidos sutrikimų turintiems vaikams, kai dėl amžiaus, fizinės ar protinės negalios jiems

sunku save išreikšti žodžiais. Meno, kūrybos formos iš esmės atliepia žmogaus vidų ir jo patirtis. Per prigimtinius pojūčius, spalvas ir faktūras dailė leidžia pajusti, išreikšti savo vidinį pasaulį ar išgyventi santykį su aplinka. Be to, naudojamos dailės priemonės labai stipriai veikia pojūčius: regą (spalvos, linijos), uoslę (dažai turi kvapą), klausą (pieštuko, teptuko keliami garsai) ir lietimą (kai piešiama rankomis ar minkomas molis).

Dailės terapijoje tarp kūrėjo ir jo kūrinio dalyvauja ir mokytojas. Jis sukuria saugią aplinką, kurioje žmogus galėtų įsitraukti į kūrybos procesą ir piešdamas kūrinį išgyventi įvairias būsenas, jausmus. Dailės terapija remiasi prielaida, kad žmogus vaizdais, o ne žodžiais, atviriau ir giliau išreiškia mintis, emocijas, kylančias iš sąmonės, spontaniškos kūrybos dėka. Dominuojantis žmogaus pojūtis yra rega, per ją priimame daugiausia informacijos iš aplinkos. Turbūt todėl daugeliui dailė tampa tinkamiausia ir priimtinausia saviraiškos forma. Dailės terapijoje svarbiausia yra procesas, o kūriniai yra nevertinami kaip menas.

Žvelgdamas į savo piešinius žmogus, padedamas specialisto, mokosi savistabos, skaityti savo darbų simbolių kalbą ir įsisąmoninti kūrinuose pavaizduotas emocijas. Tad dailės terapija yra sėkmingai naudojama kaip vienas iš emocinio intelekto ugdymo būdų. Kad žmonės jaustųsi laimingi, jiems reikia naujų savęs ir aplinkos pažinimo būdų. Nes naujų ir naujoviškų dalykų pažinimas skatina smegenis išskirti hormoną dopaminą, dar vadinamą laimės hormonu. Taigi, žmogus gali išdrįsti eiti į priekį ir išbandyti naujus dalykus, patirti naujų išpūdžių, kūrybiškai atrasti naujus savo resursus. Dailės terapeuto siekis – per kūrybinį procesą paskatinti žmogų pajudėti į priekį. Tomis patirtimis žmogus plečia savo komforto zonos ribas, išgyvena kūrybos katarsį ir per kūrybiškumą stiprina savo emocinę sveikatą.

Tėvų ar pedagogų pareiga yra mokyti vaiką ne tik matematikos, bet ir emocinio raštingumo – kaip atpažinti emocijas ir jausmus veide, kūne, balse, jas įvardyti ir valdyti (reguliuoti).

Reikia parinkti tam tikras užduotis ir pakreipti asociacijas, kad mokinys išgyventų daug jausmų ir emocijų. Jei nori, jis gali jomis dalintis, jei ne – pasilaikyti sau. Vaikas pats sprendžia, kiek nori atsiverti, tačiau bet kokių atvejų emocinis išgyvenimas vyksta, ir jis vyksta labai stipriai. Nustatę konkrečius tikslus, mokytojas pagal juos parenka užduotis. Tačiau su vaikais, kurie turi negalią ar raidos sutrikimų, tiksliai plano laikytis neįmanoma. Vaikai su raidos sutrikimais pasaulį suvokia kitaip, nei įprastinės raidos vaikai. Ir apskritai, kiekvienas žmogus turi skirtingas patirtis ir savitą santykį su pasauliu. Dailės terapeuto užduotis yra sudaryti sąlygas augimo procesui. Saugioje, jaukioje aplinkoje vaikas jaučiasi suprastas; taip kuriamas pasitikėjimu grįstas santykis.

Visa, ką vaikas daro su užduotimis proceso metu, jis išgyvena savyje. Tikslas yra padėti vaikams tas emocijas išgyventi, sudaryti sąlygas emocinei iškrovai. Dailės terapija dėkinga tuo, kad jei jautiesi be galo pažeidžiamas ar iki galo nesupranti, kas tau nutiko, ir dėl to negali apie tai reflektuoti, gali tai išjausti.

Paprastai žmonės nemėgsta dailės terapijoje sukurtų savo darbų ir nenori jų kabinti ant sienos. Kodėl? Nes juose atsispindi ne kaukės, kurias kasdien nešiojame, o tikrasis mūsų vidus.

Saviraiškoje siekiama rezultato, vaiko dėmesys sutelktas tik į tai. Dailės terapijoje esmė yra ne rezultatas, o procesas.

Emocijos yra glaudžiai susijusios su socialine aplinka. Didžiausias tėvų, turinčių vaikų su raidos sutrikimais, noras yra kad jų vaikai kiek įmanoma labiau įsilietų į socialinę aplinką. Dailės terapija yra jungtis, padedanti vaikams atrasti formas, kaip jaustis geriau, pažinti kitus ir save bei išmokyti elgesio modelių, kurie jiems padėtų socialiai prisitaikyti. Tai – pati tikriausia nauda ir vaikams, ir jų tėvams.

Kūrybinis procesas gali būti naudojamas ir ugdymo tikslais. Žaidimas dailės priemonėmis lavina vaikų ir suaugusių vaizduotę, moko ieškoti kūrybiškų sprendimų, atsikratyti mąstymo stereotipų. Atsiliekančiam, nedrąšiam vaikui dailės užsiėmimai padeda lavinti kalbos įgūdžius, gerina smulkiųjų judesių koordinaciją, skatina aktyvumą ir saviraišką.

Kūrybiniame procese dalyvaujantis žmogus atsipalaiduoja, pasineria į savo savasties gelmes, kur slypi vidiniai rezervai, potencialas. Kūrybinė veikla pažadina mūsų gyvybinę energiją, padeda atsikratyti pasyvumo. Ji visuomet mums sukelia teigiamų emocijų, skatina pasitikėjimą savimi. Gydymas per kūrybą neturi neigiamo šalutinio poveikio, yra prieinamas įvairaus amžiaus ir išsilavinimo žmonėms.

Socialinė praktika

Sirijos pabėgėlių stovykla Jordanija 2014 m

Vaikams meno terapija taip pat padeda praturtinti jutiminę patirtį, bendravimo įgūdžius, vaizduotę, smulkiąją motoriką, pažintinius gebėjimus

Padedą pažinti pasaulį per pojūčius

Straipsnį parengė:

Dailės ir ikiprofesinio ugdymo mokytoja Daiva Ūkelytė – Daibasoglu

Geografijos, istorijos, ekonomikos ir verslumo, pilietiškumo ugdymo mokytoja Jolanta Galinienė

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai, „Erasmus+“ programos lėšomis, kurią Lietuvoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union